

**This is an electronic reprint of the original article.
This reprint *may differ* from the original in pagination and typographic detail.**

Author(s): Lintunen, Taru; Havas, Eino; Saaranen-Kauppinen, Anita; Pyykkönen, Teijo; Tiihonen, Arto

Title: Esa Rovio 1972-2013 : In Memoriam

Year: 2014

Version:

Please cite the original version:

Lintunen, T., Havas, E., Saaranen-Kauppinen, A., Pyykkönen, T., & Tiihonen, A. (2014).
Esa Rovio 1972-2013 : In Memoriam. *Liikunta ja tiede*, 51(1), 76-77.

All material supplied via JYX is protected by copyright and other intellectual property rights, and duplication or sale of all or part of any of the repository collections is not permitted, except that material may be duplicated by you for your research use or educational purposes in electronic or print form. You must obtain permission for any other use. Electronic or print copies may not be offered, whether for sale or otherwise to anyone who is not an authorised user.

In Memoriam

Esa Rovio 1972 – 2013

Erikoistutkija, LitT Esa Rovio kuoli pitkäaikaiseen sairauteen 9.12.2013 Tampereella. Rovio oli 41-vuotias, syntynyt 19.10.1972 Kuopiossa.

Esa Rovio valmistui Jyväskylän yliopistosta liikuntatieteiden maisteriksi 1999 pääaineenaan liikuntapsykologia. Väitöskirjansa hän teki 2002 ryhmän toiminnan kehittämisestä joukkuelajeissa. Rovio työskenteli tutkijana sekä Jyväskylän yliopistossa, työterveyslaitoksella että viimeksi LIKES-tutkimuskeskuksessa. Hän toimi myös tutkimus- ja julkaisupäällikkönä Liikuntatieteellisessä Seurassa. Liikuntatutkimuksen ohella hän toimi organisaatioiden työnohjaajana, jossa keskittyi tavoitteenasetteluun ja ryhmän toiminnan kehittämiseen. Tutkijana Rovion erikoisalaa olivat liikunnan ryhmäilmiöt ja vähän liikkuvien aktivointi, joilla molemmilla hän teki uraa uurtavaa työtä. Esa Rovio osallistui myös suomalaisen toimintatutkimusta käsittelevän oppikirjan koostamiseen. Kirjoja hän toimitti ja kirjoitti myös ryhmäilmiöistä ja työnohjauksesta.

Esa oli ryhmäilmiömies ja elämäntapajalkapalloilija, joka aloitti uransa Kuopion Palloseuran junioreissa, joissa hän kaksoisveljensä Vesan kanssa saavutti menestystä valtakunnallisella tasollakin. Väitöskirjassaan hän kertoo joutuneensa vaihtopenkkimieheksi useiksi vuosiksi, jolloin päätös opiskelusta tuli ajankohtaiseksi. (Liikuntatieteiden lisäksi Esa pääsi sisään myös ortodoksisen pappisseminaariin. Pappia Esasta ei tullut, mutta hyvä maallikkosaarnamies kuitenkin.) Viimeiset vuodet Esa keskittyi vähän liikkuvien tutkimukseen, johon ymmärrys ryhmäprosesseista avasi myös uusia, lupaavia näkökulmia. Liikunta-aktiivisuuden edistäminen ei tapahdu vain liikunnan, vaan myös arjen ymmärtämisen, kautta. Liikunnalla on suhde arjen sidonnaisuuksiin. Tutkijoita Esa patisti keskittymään, ei vain mittaamiseen ja nykytilan kuvaamiseen, vaan myös liikuntakäyttäytymisen muutoksen aikaansaamiseen.

Esa otti työnsä tosissaan. Vielä viimeisenä päivänään hän halusi tarkistaa tekstinsä ”Liikuntakynnyksen yli – ohjelmista ihmisen kohtaamiseen”-raporttiin. Tutkijana Esa ei päästänyt itseään eikä kollegoitaan helpolla. Valtavirta ei ollut Esaa varten. Luovaa syntyi Esan mielestä paremmin vastavirrassa. Esa tarjosi moneen paikkaan moottorisahaa ratkaisuksi. Vähempi ei kuulemma riittänyt, sillä ”liikuttajien liha on sitkeää”.

Liikunta & tiede -lehden lukijoille tulivat tutuiksi Esan voimakkaasti kantaaottavat, poleemiset ja kuvia kunnioittamattomat kolumnit. Rovio halusi uudistaa liikuntatutkimuksen menetelmiä suuntaan, jolla paremmin tavoitettaisiin kulloisenkin kohderyhmän ääni. Hän tahtoi myös ravisuttaa liikuntapolitiikan vallitsevia ajattelutapoja etenkin vähän liikkuvien asiassa. Rovio ei uskonut, että nykyisillä menetelmillä vähän liikkuvat saataisiin liikkuviksi – siihen hänen kenttätönsä näiden ryhmien parissa antoi vahvat perustelunsa.

Ryhmäilmiötutkijana Esa halusi purkaa lumeyhteisöllisyyttä, jota hän näki liikunnan eri kentillä. Aidon yhteisöllisyyden vaalimisen sijaan liikunnan organisaatioissa pelataan valitettavan usein omaan pussiin, eristäytyään ja kilpaillaan. Muutoksen tielle Esa uskoi päästävän vasta kun joku nostaa kissan pöydälle. Esa ei kissoja pelännyt.

Esa oli ihmisenä erityisen avoin, lämmin ja toisia aidosti kuunteleva ihminen ja voisi kai sanoa myös savolainen mies parhaimmillaan. Esa saattoi soittaa pitkiä puheluja tai hän saattoi tupsahtaa työkaverin pöydän ääreen aloittaen keskustelun, jotka säännönmukaisesti alkoivat toisen lämmihenkisellä kehumisella ja halulla tietää, mitä toiselle oikeasti kuului. Myös tutkimusta

koskevat keskustelut onnistuivat Esan kanssa mainiosti, sillä hän osasi tehdä vaikeita kysymyksiä ja kuunteli mielellään myös niitä näkökulmia, jotka erosivat hänen omasta näkemyksestään. Ei siis ollut ihme, että Esa oli suosittu tutkijakollega, opinnäytteiden ohjaaja ja muiden eri asioita kehittävien työryhmien jäsen.

Vastavirrassa väsy joskus jokainen. Välillä yhden miehen sota uuvutti ja turhautti Esan. Silloin hän ei itsekään tiennyt oliko hän määrätietoinen vai jääräpäinen, lempeä vai kiivas, innostava vai saarnaava, nokkela vai pisteliäs, tiennäyttävä vai hukassa. Vaikka usko ja toivo olivat välillä koetuksella, yksi ei muuttunut: periksi ei anneta. Esa ei tyytynyt tavanomaisiin ratkaisuihin työssä tai elämässä yleensä.

Esan poismeno jätti paljon asioita kesken – ikävintä ja äärettömän surullista on se, että Esa ei päässyt nauttimaan kauempaa hänelle niin tärkeästä perheestä. Isää ja puolisoa jäivät kaipaamaan vaimo Päivi ja neljä pientä lasta. Esan siunaustilaisuus pidettiin vuoden lyhyimpänä päivänä Rautalammin ortodoksisessa kirkossa. Joulukoristeisiin sisustetussa kappelissa koettiin yksi surullisimmista, mutta kauneimmista hetkistä, mitä kuvitella saattaa, kun puoliso, lapset, vanhemmat ja ystävät jättivät viimeiset jäähyväiset avonaisessa arkussa läheisten tuomien muistoesineiden kanssa makaavalle, Kuopion Palloseuran verryyttelyasuun puetulle ”Nallekarhulleen” ja rakkaalle ystävälleen.

*Arto Tiihonen, Teijo Pyykkönen, Taru Lintunen, Anita Saarinen-Kauppinen ja Eino Havas
Esa Rovion ystäviä ja työtovereita*